

Achter de schermen. Een verkennend onderzoek naar downloaders van kinderporno (2009). A. van Wijk, A. Nieuwenhuis en A. Smeltink (Bureau Beke, Arnhem). Verkenningen 45

Doelstelling

Een stand van zaken geven op basis van de beschikbare literatuur en interviews met Nederlandse deskundigen over de problematiek aangaande de downloaders van kinderporno.

Onderzoeksvragen

1. Hoe ziet het aanbod van kinderporno op het internet eruit?
2. Wie zijn de downloaders van kinderporno?
3. Wat is de motivatie en werkwijze van downloaders van kinderporno?
4. Wat is naast downloaden ander afwijkend en/of crimineel (online en offline) gedrag van downloaders van kinderporno?
5. Welke typen downloaders van kinderporno zijn er beschreven in de literatuur?
6. Welke implicaties zijn er te noemen in relatie tot de theorievorming en de opsporing van downloaders en welke aanbevelingen kunnen worden gedaan voor vervolgonderzoek?

Methoden van onderzoek

- literatuuronderzoek
- interviews (N=19)
- dossieranalyse

Samenvatting

In deze verkenning staan de downloaders van kinderporno centraal: wat zijn hun kenmerken, motieven, werkwijzen en eventueel ander afwijkend en/of crimineel gedrag. Doel van de verkenning is in de eerste plaats een overzicht te geven van de stand van kennis op dit terrein en in de tweede plaats onderwerpen en vragen te detecteren voor nader onderzoek. Over de omvang en herkomst van (het aanbod aan) kinderporno op internet zijn moeilijk concrete uitspraken te doen vanwege het mondiale en per definitie strafbare en gesloten karakter ervan. Wel is duidelijk dat de hoeveelheid kinderporno die aangetroffen wordt bij downloaders die betrapt zijn, zeer sterk is toegenomen. Dit is mede het gevolg van de technische opslagmogelijkheden, maar ook een gevolg van het verslavingseffect dat kennelijk optreedt bij het zoeken in het omvangrijke aanbod. Downloaders willen steeds meer, en ook steeds extremere beelden. Dat heeft op zichzelf natuurlijk weer invloed op de markt van vraag en aanbod. Mannen, want daar gaat het veelal om, die kinderporno willen downloaden zijn afhankelijk van anderen die het materiaal willen verspreiden. Dat kan via betaalwebsites, e-mail, besloten netwerken en *peer-to-peer* netwerken.

Uit de literatuur blijkt dat downloaders geen homogene groep zijn. Dit maakt het lastig om een gedetailleerd profiel te schetsen. Voor zover bekend betreft het bijna altijd blanke mannen, waarvan de grootste groep tussen 25 en 45 jaar is. De downloaders hebben middelbaar tot hoger onderwijs genoten en hebben vaak een beroep waar zij in aanraking komen met kinderen of een technisch beroep, bijvoorbeeld in de ICT-sector. Verder lijken zij nauwelijks criminele antecedenten te hebben.

Motieven voor het downloaden zijn lust, nieuwsgierigheid, bevredigen van de verslaving om te downloaden en de 'veilige' contacten met gelijkgestemden op het internet. Een causaal verband tussen kinderporno op internet bekijken en zelf fysiek misbruik maken van kinderen, is niet goed te bepalen. Wel kan het internetgedrag fantasieën aanwakkeren en kan vanuit het kinderpornonetwerk druk worden uitgeoefend om zelf materiaal aan te leveren. De onderzoekers vragen zich af of het opsporen van downloaders prioriteit moet hebben of dat de politie zich meer zou moeten richten op de producenten en slachtoffers. In de praktijk blijkt het voor de opsporing echter zeer moeilijk en tijdrovend te zijn om alle onderzoekslijnen uit te rechercheren. Met de beschikbare middelen is dit niet mogelijk.